

Länsstyrelsen
Norrbotten

Yttrande

1 (3)

Datum
2023-08-25

Ärendebeteckning
400-6405-2023

Boverket
remiss@boverket.se

Begäran om yttrande över Boverkets förslag till föreskrifter om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga i byggnader

Er beteckning: 3680/2021

Länsstyrelsens remissyttrande

Länsstyrelsen ställer sig försiktigt positiv och tillstyrker i huvudsak förslaget, men vill framföra synpunkter som rör förslagets utformning med hänsyn till privatpersoners möjlighet till byggande, 4 kap 7 § och skyddsåtgärder.

Länsstyrelsen ser positiv till att Boverket uppmärksammat att de allmänna råden har fått en starkare ställning än vad som ursprungligen var syftet, samt att BBR görs om på så sätt att allmänna råd endast finns undantagsvis.

Det är dock negativt för privatpersoner att förslaget har utarbetats specifikt med företag som byggherrar som utgångspunkt. Företag och enskilda drabbas olika och gynnas olika. Av denna anledning ses detta som en brist i underlaget. Detta förhållande nämns också i utredningen, vilket gör det anmärkningsvärt att Boverket förbisett att utreda detta närmare.

Länsstyrelsens synpunkter

Privatpersoner som byggherrar och termen ”fackmässig”

Länsstyrelsen ställer sig tveksam till det fokus Boverket genom sitt förslag har lagt på termen ”fackmässigt”. De förslag som läggs om att införa föreskrifter där det ställs krav på att ett utförande ska vara fackmässigt riskerar att slå ut privatpersoners möjligheter till att utföra byggprojekt och dylikt. Vi ser en risk för att det genom denna terminologi byggs in ett krav på att privatpersoner måste anställa ett företag för att kunna utföra projekt överhuvudtaget, vilket går emot regeringens syfte att få till en enklare och mer kostnadseffektiv byggprocess.

En utveckling mot att privatpersoner inte kan utföra projekt på egen hand på sina fastigheter är inget att rekommendera och med hänsyn till att kommunerna hittills valt den strängare vägen och tillämpat de

allmänna råden som föreskrifter, ser länsstyrelsen det som en stor risk att förslaget - om det går igenom - bygger in en byggprocess där det tillsynes alltid kommer krävas att ett företag kopplas in. Utredningen nämner att byggaktörer i högre grad än tidigare kommer att behöva köpa in expertkompetens av exempelvis arkitekter. Detta gör att det blir motsägelsefullt att lägga in sådant fokus på att något ska vara fackmannamässigt i BBR. Vilken kvalitet med mera som kan krävas från fall till fall, bör, och har hittills, utformats av praxis.

Krav vid ändring av byggnader (4 kap 7 §)

Formuleringen i 4 kap 7§ andra stycket i författningsförslaget bör ses över. Det finns annars en risk för olika tolkningar kring när bestämmelsen ska tillämpas, och vem som har tolkningsföreträde i bedömningen om en förändring av material eller teknik faktiskt är nödvändig. Relevanta frågor för bedömningen är bland annat vad som är ekonomiskt möjligt, vad som är tekniskt möjligt, vad som är branschstandard och utredningskrav.

Länsstyrelsen anser att det i författningsförslagets nuvarande formulering kan bli mycket svårt att kräva utredning av varsamma alternativ för en åtgärd. Föreskriften innebär att en del åtgärder under vissa förutsättningar inte kan betraktas som förvanskning oavsett påverkan på de kulturhistoriska värdena. Därmed försvinner också incitamentet att utreda lösningar som skulle kunna tillgodose *både* förvanskingsförbudet och övriga krav.

Det vore betydligt bättre och tydligare att skilja på 1) bedömningen av hur en åtgärd skulle påverka byggnadens kulturvärden, och 2) vad man kan tillåta eller inte (jfr de olika processmomenten i RAÄ:s plattform för kulturhistorisk värdering). En förändring kan innebära en förvanskning som man ändå väljer att acceptera på grund av omständigheterna. Det sista stycket innebär därför ett onödigt tillägg och en omotiverad försvagning av förvanskingsförbudet, eftersom avvägningar ändå alltid görs mellan hur man ska beakta kulturvärden och samtidigt uppfylla funktionskrav och tekniska egenskapskrav. Länsstyrelsen anser därför att det sista stycket ska strykas helt. Om undantaget ändå måste vara med bör det hellre uttryckas som att *avsteg från förvanskingsförbudet kan i undantagsfall medges* om det krävs för att kunna tillgodose utformningskraven och de tekniska egenskapskraven eller upprätthålla funktionen hos de tekniska systemen på en acceptabel nivå, ***och det inte är tekniskt möjligt att lösa dessa krav på ett mer varsamt sätt.***

Även om de samlade föreskrifterna som helhet är tydliga med att varsamma lösningar som inte är förvanskande alltid ska sökas vid en ändring, motsäger formuleringen av just denna föreskrift den avsikten.

Det är positivt att varsamhetskravet och förvanskningförbudet lyfts fram och förtydligas samlat med föreskrifterna för respektive område, i stället för ett separat allmänt avsnitt som avsnitt 1 i BBR. Detta torde öka förutsättningarna att konsulter och byggaktörer känner till och accepterar att undantag från föreskrifterna kan göras för att tillgodose byggnadens kulturvärden

Länsstyrelserna tillsynsvägledning

Boverket ska tillsammans med Länsstyrelsen ge tillsynsvägledning i enlighet med 8 kap 13-14 §§ PBF. Införandet av ett ändrat regelverk för byggregler kommer att innebära ett ökat behov av vägledningsinsatser. Arbetet kommer inledningsvis att bli resurskrävande. Men även fortsättningsvis kommer sannolikt behovet av tillsynsvägledning att öka när kommunerna ska ingripa senare i byggprocessen.

Beslutande

Beslutet har fattats av enhetschef Annica Lindström med planhandläggare Otto Lundberg som föredragande. Länsarkitekt Nelli Flores Nilsson har även deltagit i den slutliga handläggningen av ärendet.